



Píše se říjen roku 2000. Na pokoji dětské psychiatrické léčebny sedí dívka a nervózně si hryže nehty. Ta dívka jsem já a právě se ocitám v hluboké depresi. Mám pocit, že jsem na světě úplně sama. Dnes je říjen 2002. Tatam je ta vystrašená nešťastná malá holka. Jsem skoro pořád veselá, i když má rodinná situace není právě ideální. Chodím do spousty kroužků, mám ve škole kamarádku, jsem schopná dělat věci, které bych dříve nedokázala nebo si ani nedovolila. S Janou jsem se začala scházet na začátku roku 2001, ale první podnět mi dala moje doktorka už v prosinci. Zprvu jsem z toho nebyla moc nadšená, ale po čase jsem změnila názor. S Janou jsem objevila spoustu věcí, svět postižených lidí, sociální práce a především sama sebe.

Vendula, 15 let

Přátelství Pomoc Prevence Podpora Péče



Nikdy před tím jsme neslyšeli o programu, ve kterém by se jeden dospělý dobrovolník věnoval jeden den v týdnu vybranému dítěti. Nejvíce nás zajímalo, kdo jsou ti dobrovolníci a jaké mají motivy k tomu, aby se podobné činnosti věnovali na úkor svého času a zájmů?

PhDr. Olga Sozanská

Byl jsem ochoten připustit, že kdesi ve světě už desítky let prokazují značnou životaschopnost starší sourozenci programu Pět P, říkali si „Big Brothers Big Sisters“. Jen jsem se obával, že mu nebude svědčit zdejší klima.

Zkušenost ukázala opak – a navíc, že pomoc druhým může být značným obohacením i pro toho, kdo ji nabízí a poskytuje.

S odstupem času jsem rád, že se právě ta má sudba nevyplnila.

PhDr. Petr Šmolka



Big Brothers Big Sisters

**Velcí bratři velké sestry
– ve světě a v České republice**

Program Big Brothers Big Sisters vznikl ve Spojených Státech okolo roku 1904 a v roce 2004 bude slavit 100. výročí ve všech 500 programech v celé Americe. BBBS má dlouhou historii i v Kanadě a Japonsku, nicméně teprve v poslední čtvrtině 20. století se zájem o tento jedinečný pedagogický program začal rozvíjet i v ostatních zemích a zejména v Evropě.

Po pádu Berlínské zdi a rozpadu Sovětského svazu hledalo mnoho odborníků model, který by poskytoval individuální podporu a pomocnou ruku nejzranitelnějším dětem a mládeži. Koncepce zapojování dobrovolníků do životů takových dětí byla nepříliš známá a zdála se přinejmenším riskantní. Nicméně jakmile se jednou ukázalo, že tento dobrovolnický model funguje u dětí velmi pozitivně, byl akceptován v celé střední, východní i západní Evropě.

Organizace Big Brothers Big Sisters International byla založena v roce 1998, aby poskytovala poradenství, technickou pomoc a školení pro tyto rodící se programy. Nyní, o čtyři roky později, existují programy Big Brothers Big Sisters ve třiceti pěti zemích.

Program Big Brothers Big Sisters v České republice se nazývá Pět P, podle pěti počátečních písmen českých slov, která nejlépe popisují výsledek pro dítě s dospělým přítelem – dobrovolníkem. Pod záštitou hostitelské organizace Hestia se myšlenka rozšířila po celé zemi a je realizována v patnácti různých městech. Jejich důraz na poskytování kvalitního školení dobrovolníků a na neustálý dohled nad „partnerskými svazky“ zaručil úspěch a rozvoj programu.

V roce 2000 začalo vedení Hestia pracovat s lokálními vedoucími programu na tvorbě národní asociace, která by propagovala Big Brothers Big Sisters v dalších městech, rozvíjela cesty pro získání prostředků na podporu programu, a vytvořila celonárodní propagační a náborové materiály pro dobrovolníky. V září 2001 se v Praze sešla Správní rada Big Brothers Big Sisters International, aby ocenila tuto novou národní asociaci s veřejným ohlasem, a udělila jí mezinárodní členství v Big Brothers Big Sisters International. Asociace Pět P (BBBS) v České republice se tak stala pátým národním členem tohoto mezinárodního dobrovolnického hnutí. Je to ohromující úspěch pro program, který vytvořil první „partnerství“ v Praze v roce 1996.

Dagmar E. Mc Gill,
Výkonná ředitelka BBBSI

Moje nejlepší kamarádka

...jeden listopadový čtvrtek zazvonil telefon, a tam Kateřina z 5P, že už mi mou velkou společnici našla. Jásala a skákala jsem jako divá. Konečně mám kamarádku, kterou jsem si tolik přála... Od toho okamžiku se začaly psát nové dějiny mého života. Seznámila jsem se prostě s tím pravým člověkem. Lucce jsem se svěřovala s každým svým problémem, ať už se týkal školy či něčeho jiného. Díky mně měla ona zase možnost poznat Prahu, protože tu jen studuje... Je to opravdu má nejlepší kamarádka a chtěla bych se s ní stýkat ještě dlouho...



Vážení a milí v Programu Pět P,

konečně vám s radostí piši. S radostí proto, že jsem o víkendu dělala první výcvik dobrovolníků. Protože jsme museli posunout termín náboru dobrovolníků na gymnázium, nemohli jsme se zúčastnit výcviku s Ratolestí v Brně.

Takže jsem se do toho vrhla sama, za což jsem nakonec moc ráda, protože takto jsem dobrovolníky mohla poznat sama dobře a získala jsem k nim blízký vztah, což by se mi asi nepodařilo, kdybych v programu nebyla přímo zainteresovaná.

Dobrovolníků máme 15, z toho 7 na Pět P, což je na takové malé město jako je to naše, myslím, báječný počet.

Výcvik byl kombinací přednášek, kontaktních her, zamyšlení, diskusí a věcí prožitkových, zaměřených na lepší sebepoznání. Z programů to byla např. vývojová psychologie, co dítě potřebuje, zamyšlení a zpracování „desatera vychovatele“, práva dětí (úmluva) – diskuse, argumentace, arteterapie... Pro „pětpěčkaře“ byl navíc samostatný program večer, kde jsme se podívali na video od vás a probrali věci organizační i jejich strachy a otázky.

Dobrovolníci jsou nadšení (já také) a přímo žhají do práce.

Domluvili jsme se, že se budeme dál pravidelně scházet...

Teď jsem tedy ve fázi vyjednávání a shánění dětí.

Iva Zitová,
EZOP, Poradna pro děti a rodiče,
Nové Město na Moravě

Z historie programu Pět P v České republice

V roce 1995 jsem se zúčastnila mezinárodní konference, na které byl v České republice poprvé představen dobrovolnický program, s pro nás bizarním názvem Big Brothers Big Sisters. Stejně jako moji další kolegyně – psychologové z Rodinné poradny – jsem byla zvědavá, cože to zase z Ameriky přišlo, a po pravdě musím přiznat, že jsme byli všichni velmi skeptičtí.

Jak také ne. Nikdy před tím jsme neslyšeli o programu, ve kterém by se jeden dospělý dobrovolník věnoval jeden den v týdnu vybranému dítěti. Nejvíce nás zajímalo, kdo jsou ti dobrovolníci a jaké mají motivy k tomu, aby se podobné činnosti věnovali na úkor svého času a zájmů? Nejsou to náhodou pedofilové?

Konferenci pořádala Open Society Fund v Praze, který chtěl realizovat program v České republice a hledal partnery, především z řad psychologů a pedagogů, kteří by jednak potvrdili možnost a užitečnost zavedení programu do českého prostředí, jednak pomohli s výběrem a přípravou budoucích dobrovolníků.

Naším základním úkolem bylo překonat nejen bariéry a skepsi vlastní, ale také všech dalších, kteří měli být s programem nějak spojeni, ať již to byli učitelé, rodiče či výchovní poradci.

Ty všechny bylo třeba přesvědčit, že pokud je program pečlivě připraven a probíhá pod odborným dohledem, je jeho pozitivní dopad na vývoj dítěte nezpochybnitelný.

Naštěstí první koordinátorkou programu byla v OSF Mgr. Kateřina Březinová, se kterou jsme brzy našli společnou představu o tom, jak americký program, který v USA existuje od začátku 20. století a je obecně velmi dobře znám, přizpůsobit českým podmínkám.

Především jsme museli nalézt nějaký vhodný název, protože překlad z angličtiny Velký bratr a Velká sestra nebezpečně připomínal negativní postavy z Orwellovy novely „1948“ či z Formanova filmu „Přelet přes kukaččí hnízdo“. Po dlouhých debatách jsme se nakonec rozhodli pro název Pět P, což jsou začáteční písmena slov, která program symbolizují – přátelství, pomoc, prevence, podpora, péče. V roce 1998 převzalo program občanské sdružení Hestia, které také koordinovalo aktivity v rámci celé ČR.

Do roku 2002 se program rozšířil do patnácti dalších míst v ČR a prošlo jím přes dva tisíce dětí a dobrovolníků. Na rozdíl od americké verze klademe velký důraz i na kolektivní akce, při kterých se dvojice setkávají navzájem a dobrovolníci zároveň mají možnost sledovat, jak se „jejich“ dítě chová ve skupině ostatních, zda je agresivní či spolupracuje atd. K tomu slouží nejen klubovny, ale také řada akcí během roku, avšak nejdůležitější ze skupinových aktivit jsou letní tábory, které jsou sice značně vyčerpávající jak pro koordinátory, tak pro dobrovolníky, ale jsou nenahraditelným zdrojem poznání dítěte i utužením vztahu ve dvojici.

Vzhledem k tomu, že program Pět P se stále rozrůstal, dohodli jsme se s našimi regionálními partnery, že by bylo užitečné vytvořit zastřešující organizaci – Asociace Pět P v ČR. Příležitostí k tomu byl Mezinárodní rok dobrovolníků 2001, ve kterém byl zároveň poměrně velký prostor pro publicitu dobrovolnických programů obecně.

V roce 2001 splnila Asociace Pět P podmínky členství v Big Brothers Big Sisters International a stala se jejím řádným členem.



Program Pět P prodělal od roku 1995 rozvoj nejen co do kvantity, ale také jsme postupně dopracovávali metodiku zároveň se zpětným hodnocením použitých metodických postupů. Zajímavým zdrojem informací pro nás byla i řada diplomových prací, které zpracovali univerzitní studenti v ČR. Na úspěšné aplikaci programu Pět P se v českém prostředí podílí řada profesionálů, psychologů a pedagogických pracovníků, z nichž mnozí jsou zde od samého počátku.

Všem patří dík za to, že překonali vlastní nedůvěru a pomohli tak stovkám dětí nalézt nového kamaráda a možná i pozitivní vzor pro svůj budoucí život.

To vše by samozřejmě nebylo možné bez stovek dobrovolníků, většinou studentů vyšších odborných škol a univerzit, kteří věnovali svůj čas, svou energii a svůj cit dětem, kterým často právě naslouchající kamarád chyběl.

*PhDr. Olga Sozanská,
předsedkyně Asociace pět P v ČR,
ředitelka Hestia – NDC*



Asociace Pět P v ČR

Na Pořtčí 12, 115 30 Praha 1

tel.: 224 872 075,

fax.: 224 872 076

e-mail: asociace@hestia.cz,

www.hestia.cz

Hestia - národní dobrovolnické centrum

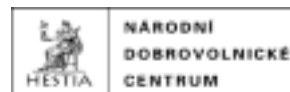
Na Pořtčí 12, 115 30 Praha 1

tel.: 224 872 075,

fax.: 224 872 076

e-mail: hestia@hestia.cz,

www.hestia.cz





Tábor Pěti Pé byl vyčerpávající a krásný

Už jako dítě jsem rád jezdil na tábory, ale padlo mi osmnáct a tato možnost pominula. V posledních letech jsem stejně míval vždy úlohu vedoucího nějaké skupinky a docela mě to bavilo. Chtěl jsem i nadále někam takto jezdit, a tak jsem možnost účasti na táboře Pěti Pé rád přijal.

Tábor bych shrnul do dvou slov – vyčerpávající a krásné. Proběhl u Adršpašských skal. Vyčerpávající byl proto, že se na něm sešlo hodně „živějších“ dětí. Rády si užívaly možnosti vydovářet se víc, než si dovolí před rodiči. Našly se i děti zakřiknuté, s nimiž to bylo možná ještě složitější. Elán nám vracely takové, které se s námi s pochopením bavily, nebo nás beze slova objaly...

Dětem tábor určitě přinesl možnost kontaktu s ostatními a učil je najít si místo v kolektivu. Pokud si myslely, že mají nějaký problém, mohly vidět, že nejsou samy. Děti záměrně nebyly v oddíle se svým dobrovolníkem a mohly se „otrkat“ a třeba přijít na to, že více věcí zvládnou samy. Učilo je to i požádat někoho méně známého o pomoc.

Pro dobrovolníka přinesl tábor spoustu cenných zkušeností. Hodně z nás se sociální práci či psychologii chce věnovat i v životě a praxe určitě pomůže. Užitečná je i možnost konzultace tamějších problémů s ostatními – „vzájemné supervize“. Pravidelné porady s koordinátory zajišťovaly další pomoc. A jak jsem se již zmínil, za hodně důležité považují seznámení lidí podobného zájmu, ze kterých vznikají jistě dobrá přátelství.

Michal, 19 let

Pomoc druhým může být obohacením i pro toho, kdo ji poskytuje

S programem „Pět P“ mne už hezkou řádku let pojí silný osobní vztah. Měl jsem možnost asistovat u jeho zrodu, pomáhat mu v prvních krůčcích a alespoň z povzdálí sledovat jeho další vývoj. Nezasťírám, že jsem mu byl sudičkou spíše skeptickou. Byl jsem ochoten připustit, že kdesi ve světě už desítky let prokazují značnou životaschopnost jeho starší sourozenci, říkali si „Big Brothers Big Sisters“. Jen jsem se obával, že mu nebude svědčit zdejší klima. Nebylo tehdy zrovna nakloněné ochotě poskytovat nezištnou pomoc. Už jeho první krůčky mne však začaly vyvádět z omylu. Zdá se, že opravdu stačilo nabídnout jen pocit smyslu a smysluplnosti. Pak přišli první „bigouši“. Dobrovolníci, ochotní věnovat kus sebe a svého času pomoci potřebným. A první „litlíci“, nacházející v nich nejen starší kamarády, ale jejich prostřednictvím i rozvoj stimulující náplň pro chvíle volna. Z nesmělého novorozence se během času stala sebevědomá bytost, zanechávající zárodečné stopy všude tam, kam za ta léta vstoupila. Prokázala, že jí i zdejší klima svědčit může. Nejen to, sama stála u zrodu dalších projektů nezištně pomoci druhým. Těžko si také představit, že by bez ní vzniklo dnešní Národní dobrovolnické centrum Hestia. Ta bytost nám však nabídla ještě jednu zkušenost. Zkušenost jistého stírání hranic mezi „poskytovateli“ a „příjemci“ pomoci – zkušenost, že pomoc druhým může být značným obohacením i pro toho, kdo ji nabízí a poskytuje. S odstupem času bych měl snad dodat ještě jedno: jsem rád, že se právě ta má sudba nevyplnila.

*PhDr. Petr Šmolka,
president Asociace manželských
a rodinných poradců*



Generální partner Hestia:



Mediální partner Hestia:



Generálním partnerem pro monitoring médií je NEWTON IT. Programy HESTIA jsou podporovány Nadací Open Society Fund Praha, Ch. S. Mott Foundation Flint, Nadací rozvoje občanské společnosti z Phare programu EU, z programu Gabriel a společně s NOKIA z programu Make a Connection, dále Nadací Eurotel, Velvyslanectvím Nizozemského království, Sdružením ELFUN, Magistrátem hl. m. Prahy, společností Microsoft v ČR, BBBS International, Ministerstvy práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy a zdravotnictví.